Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

Туркистон

1925 йилдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ГАЗЕТАСИ

2000 йил 31 май, чоршанба.
№40-41 (14323)

Олий Мажлис сессиясидан кейинги ўйлар

ЎЗБЕКИСТОН – ЧЕМПИОНЛАР ЮРТИ

Мустақилликка эришганимиздан сўнг барча соҳалар каби спортга ҳам катта эътибор қаратилди, десам муболаға бўлмайди. Юртбошимизнинг ташаббуслари билан диёримизда жаҳон миқёсидаги турли мусобақалар, чемпионатлар ўтказилмоқда. Энг қувончлиси, ёшлар учун барча имкониятлар яратилган.

Шахсан ўз ҳаётимни таҳлил этадиган бўлсам, агар Ватанимиз озодликка эришмаганида мен ҳеч қачон бу ёшимда жаҳон чемпиони номини ололмаган бўлардим. Дунёнинг турли мамлакатларида ўзбек кураши деган иборани ишлатиш мумкинлигини хаёлга ҳам келтириш қийин эди.

Худога шукр, ҳозирги тараққиётимизга биз ўз меҳнатимиз, тинч-осуда ҳаётимиз туфайли эришдик.

Куни-кеча ўз ишини якунлаган Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси иккинчи сессиясида Президентимиз "Жисмоний тарбия ва спорт тўғрисида"ги Қонун баркамол авлодни тарбиялаш ва халқаро миқёсдаги спортчиларни тайёрлашда муҳим ўрин тутишини қайд этдилар. Спорт ҳаётимизнинг ажралмас, узвий қисмига айланиши ва давлат, ҳокимият органлари, депутатлар, кенг жамоатчилик, энг аввало, маҳаллаларнинг доимий эътиборида бўлишини таъкидлаганларида яна бир бор тўлқинланиб кетдим. Чунки биз ёш спортчилар учун давлат раҳбарининг ўзлари қайғуряптилар. Ўзбекистон азамат Алпомишлар, жўмард Тўмарислар юрти бўлиб қолишига ишонаман.

Акобир ҚУРБОНОВ,
Ўзбек Миллий кураши бўйича жаҳон чемпиони

"Туркистон"га мактуб

ҚАРОР ТОПГАН ҲАҚИҚАТ

Шўро даврининг қатағон йиллари халқимиз бошига мислсиз кулфатлар келтирди. Миллатимизнинг фидойи фарзандлари ҳеч бир суриштирилмасдан ўлимга маҳкум этилди.

Ёшлиги сим тўсиқлар, темир панжаралар ортида хазон бўлганлар қанча. Жумладан, раҳматлик падари бузрукворим Мамадиёр Юсупов ҳам айбсиз халқ душманига айланди.

У пайтда биз фарзандлари жуда ёш эдик. 1938 йилнинг 8 март куни ҳе йўқ, бе йўқ отамни ҳибсга олишди. Биз эса чорасиз қолавердик.

Ҳақиқат эгилиши мумкин, аммо синмайди, деганлари рост экан. Орадан йиллар ўтди. Оиламизнинг барча аъзолари қаторида мен ҳам ноҳақ айбловларнинг вақти келиб фош бўлиши, адолат қарор топишини интиқлик билан кутиб яшадим.

Ниҳоят, 1990 йилнинг октябрь ойи охирларида биз олган маълумотномада ёзилишича, отам — Юсупов Мамадиёр оқланди.

Ҳа, адолат роппа-роса 52 йил деганда қарор топди.

Пойтахтда Президентимиз ташаббуслари билан қад кўтарган "Шаҳидлар хиёбони" хотира мажмуи ойнаи жаҳон орқали кўриб Юртбошимизни роса дуо қилдим. Чунки у ерда мен каби ота меҳрига зорларнинг яқинлари ётибди. Энг асосийси кеч бўлса ҳам уларнинг инсоний қадри тикланди.

Икром ЮСУПОВ,
Самарқанд вилоти,
Нарпай тумани,
"Нарпай" жамоа хўжалиги,
Қорахитой қишлоғи

ЁШЛАРГА ИБРАТ БЎЛГУЛИК

Одамларнинг кўз ёшлари эвазига барпо этилган жамият узоққа бормайди, деган экан донишмандлардан бири. Нафақат кўз ёшлари, балки миллионлаб бегуноҳ одамларнинг умрини хазон этиш эвазига қурилган собиқ совет иттифоқи дейилган машъум салтанат қурбон қилган миллионлаб юртдошларимизнинг хотираси биз учун ҳамма нарсадан ҳам муқаддас. Бевақт хазон бўлган, ёш жони ўққа учган, умр риштасини зулм қиличи аёвсиз қирққан зиёлилар, оддий одамлар хотирасига муносиб эҳтиром бажо келтириш, энг аввало, биз тириклар учун, айниқса ёшлар учун муҳим. Бунинг ўзига хос ибрат бўладиган жиҳатлари бор.

Мен яқинда Ўзбекистон телевидениеси биринчи дастури орқали намойиш этилган "Шаҳидлар хотираси" ҳужжатли фильмини кўриб, шаҳид кетганлар, халқимизнинг фахри, миллий ифтихоримиз бўлганликларини англадим. Уларни миллий қаҳрамонларимиз, деб атагим келади.

Ҳужжатли фильмни томоша қилар эканман, ўша шафқатсиз даврнинг азобини тортганларнинг ўпкаси тўлиб гапирганини, сўз билан ифодалаб бўлмайдиган ҳаяжонга тушганини кўриб, мен ҳам ҳаяжонландим. Мустақиллигимиз берган бахт-саодат ифодаланган лавҳалардан эса чиндан ҳам юрагим фахр-ифтихорга тўлди.

Тенгдошларим даврасида кўпинча кимдан ибрат олиш, кимга тақлид қилиш мумкинлиги, яъни идеал — тимсол ахтарилган баҳс-суҳбатларга гувоҳ бўламан. Менимча, шаҳид кетганлар ўз матонати, қатъияти, иродаси, эртанги кунга бўлган ишончи, кураш ва ҳаёт йўли билан биз ёшларга намуна-тимсол бўлишга ҳар жиҳатдан муносибдирлар.

"Шаҳидлар хотираси" фильмида халқимизнинг тарихимизга, аждодларимиз руҳига бўлган буюк эҳтироми, бунёдкорлик, яратувчилик куч-қудрати акс этган. Ахир, "Шаҳидлар хотираси"дек муҳташам мажмуани қисқа муддатда асосан ҳашар йўли билан барпо этиш ўз-ўзидан бўлмайди-ку.

Фильмда хотира мажмуини барпо этишда Юртбошимиз ташаббус кўрсатганликлари, асрий Бўзсув бўйидаги ташландиқ ер ҳозиргидек гўзал манзарани касб этиши учун астойдил жон куйдирганликлари ҳам қизиқарли лавҳаларда очиб берилган.

Мен "Шаҳидлар хотираси" ҳужжатли фильмини мустақиллик даврининг кейинги йиллари тарихи акс этган ўзига хос солнома, деган бўлардим.

Азим БОЙТУРДИЕВ,
Иккинчи Тошкент Давлат тиббиёт институти педагогика факультетининг биринчи курс талабаси

«Универсиада — 2000»

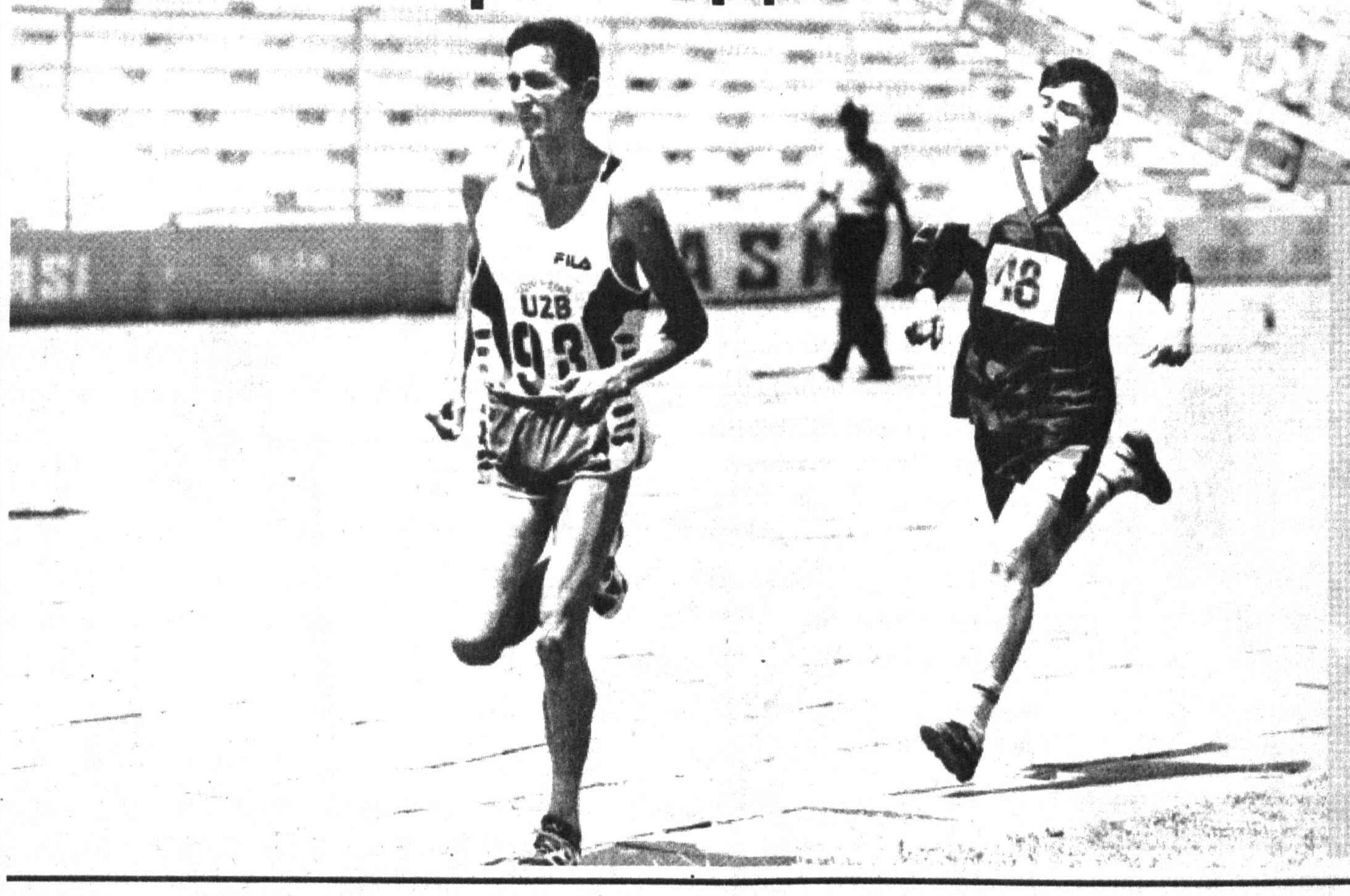

Наманганда бир ҳафта давом этган спорт байрами — биринчи талабалар ўйинлари — "Универсиада — 2000" ўз ниҳоясига етди.

2002 йилда бўладиган ёшлик шижоати ва қувноқлигини ўзида мужассам этган универсиада машъаласи қадимий ва ҳамиша навқирон Бухорода ёқилади.

(Тафсилотлар билан 2-саҳифада танишасиз)

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич!

Юксак самимият, оталарча меҳр ифодаси бўлган табрик сўзларингиз биз - талаба ёшлар - универсиада иштирокчиларини беҳад тўлқинлантириб юборди. Шундай азиз Ватанда, шундай мусаффо осмон остида яшаётганимиздан, шундай буюк халққа фарзанд эканимиздан кўксимиз ғурур-ифтихорга тўлди.

Эзгу тилакларингиз ва юксак ишончингиз учун бениҳоя миннатдормиз.

Сизнинг бизларга қарата айтган умид ва ишонч тўла сўзларингиз универсиада мусобақалари давомида кучимизга куч, ғайратимизга ғайрат қўшди, мудом ғолиблик, мардлик, тантилик ҳисси билан майдонга тушишга даъват этиб турди.

Бугун озод ва обод Ватанимизда баркамол авлод тарбиясига улкан эътибор билан қаралмоқда. Гўзал Наманган шаҳрида ўтган универсиада бунинг яққол далилидир.

Сизни ишонтириб айтамизки, биз муқаддас Ватанимиз равнақи йўлида сидқидилдан хизмат қилишга ҳамиша тайёрмиз. Юртимиз, халқимиз ва Йўлбошчимиз билдирган юксак ишончга муносиб бўлмоқ бизнинг фарзандлик бурчимиз эканини бир умр ёдда сақлаймиз.

Юртимиз бахтига доимо соғ-омон бўлинг!

Эҳтиром билан миннатдор фарзандларингиз - универсиада иштирокчилари.

2000 йил, 29 май, Наманган шаҳри.

"Камолот" ҳудуди

Янги семинарлар

"Конрад Аденауэр", "Камолот", "Маҳалла" хайрия жамғармалари, техник ҳамкорлик бўйича Олмония жамияти, ТАСИС, Ўзбекистон тадбиркор аёллар Ассоциацияси ва бир қатор ҳомий ташкилотлар ҳамкорликда "Номарказлашиш-маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларининг негизи, уларнинг Ўзбекистон қишлоқларида ислоҳотларни чуқурлаштиришдаги роли, ҳуқуқий-иқтисодий қарашлар ҳамда уларнинг ОАВда ёритилиши" мавзуида Ўзбекистоннинг барча ҳудудларида семинар бошланди.

Анжумандан асосий мақсад — бозор иқтисодиёти даврида қишлоқларни иқтисодий ривожлантиришга қаратилган.

Икки босқичдаги семинарлар ҳокимият, маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органлари, маҳалла қўмиталари, деҳқон хўжалиги, жамоат ташкилотлари вакиллари ва журналистларга мўлжалланган. Иштирокчиларнинг кўп қисмини тадбиркорлар, аёллар ва қишлоқдаги ёшлар ташкил этади. Анжуманнинг якунларига кўра, энг яхши иштирокчилар жорий йилнинг ноябрь ойида Тошкент шаҳрида бўлиб ўтадиган якуний анжуманга таклиф этилади.

Бахтиёр ШОҲИСМОИЛ,
"Туркистон" мухбири

ГИЁҲВАНДЛИК БОЛАЛАР НИГОҲИДА

"Камолот" ва "Соғлом авлод учун" жамғармалари Самарқанд вилоят бўлимлари меҳрибонлик уйлари тарбияланувчилари ўртасида гиёҳвандликка қарши кураш мавзуида расмлар кўрик-танловини ўтказди. Танловнинг бош мавзуи гиёҳвандликнинг зарарли оқибатлари, ҳақидадир

Энг яхши мўйқалам соҳибларига "Камолот" ҳамда "Соғлом авлод учун" жамғармаларининг эсдалик совғалари топширилди.

Ф. МАЪМУРОВА

1 июнь — Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни

БУГУННИНГ БОЛАЛАРИ

XX асрнинг чинакам эгалари — бугунги болалардир. Янги асрнинггина эмас, балки минг йилликнинг тақдирини ҳам шулар белгилайди. Бундай дейишимизнинг боиси — болалар тимсолида дунё ёшариб, ҳаёт янгиланиб боради.

Ватанимизнинг эртанги истиқболи ҳам бугунги болалар қўлида. Бугун барпо этилаётган боғлар, қурилаётган замонавий иморатлар, йўллар, кўприклар — барча-барчаси фарзандларимиз учун. Юртбошимиз айтганларидек, биздан фарзандларимизга озод ва обод Ватан қолмоғи керак.

Мамлакатимизда янги авлодни, баркамол ёшларни вояга етказиш, уларнинг саломатлиги тўғрисида қайғуриш давлат сиёсати даражасига кўтарилган. Ёшлар онгига ватанпарварлик ғояларини, миллий руҳни сингдириш, ёшларни чинакам фидойи, маънавий баркамол инсонлар қилиб тарбиялашга катта аҳамият қаратилмоқда.

Ўтган йилларда юртимизда дунёда ўхшаши бўлмаган "Соғлом авлод" ордени таъсис этилди, шу номдаги жамғарма тузилди. Жорий йил — Соғлом авлод йили деб эълон қилинди. Ҳукуматимиз фарзандларимизнинг болалик бахтини ардоқлашни ўзининг асосий вазифаларидан бири деб билади.

Болаларимизни соғлом, жисмонан бақувват, ақлан баркамол бўлиб вояга етишини давлатимиз ўз ҳимоясига олган. Буни мактаб ва мактабгача тарбия муассасалари мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Бугунги кунда республикамиз миқёсида боғча тарбияланувчиларининг ҳар бири учун ота-оналар амалда давлат уларга сарфлаётган харажатдан анча кам ҳақ тўлайдилар. Меҳрибонлик уйлари, мактаб-интернатлари тарбияланувчилари учун сарфланаётган маблағ янада юқори.

Мактаб ўқувчилари учун ҳам бир қанча имтиёзлар яратилган. Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, ёш авлодни ҳар томонлама уйғун камол топтириш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг қарорига кўра, илк бор мактаб остонасига қадам қўйган биринчи синф ўқувчиларига ўн икки турдаги ўқув қуроллари текин берилади. 1999-2000 ўқув йилида ҳам республикамиз бўйича 1-синфга борган ўғил-қизларимизга катта миқдордаги ўқув қуроллари бепул тарқатилди. Шунингдек, мазкур қарорга асосан, ҳар йили кузда 1-4 синфга борадиган камхарж оилалар фарзандлари учун иссиқ кийим-кечак ва пойабзал текинга тарқатилади.

—Айрим қўшни давлатларда мактаблар сони йилдан-йилга қисқариб бораётган мураккаб бир даврда диёримизда ҳар йили янги-янги мактаблар ишга тушмоқда. Минглаб болаларимиз замонавий синфхоналарда "Алифбе" сабоқларини олишмоқда.

(Давоми 3-саҳифада)

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахбороти

Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг қиймати 500 сўм бўлган пул билетини муомалага чиқариш тўғрисида

2000 йилнинг 1 июнидан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг қиймати 500 сўм бўлган пул билети муомалага чиқарилади.

Пул билети 144х78 мм. ўлчамда босилган.

Билетнинг ўнг тарафидаги кенг оқ рангли сатҳда ЎзбекистонРеспубликаси Герби кўринишидаги сув белгиси мавжуд. Билетнинг ўнг тарафида ҳимоя ипи ўтади.

Билетнинг олд тарафи асосан оч яшил, олчаранг, тўқ қизил ва бинафша, орқа томони тўқ қизил, яшил ва ҳаво ранглардан иборат.

Билет олд тарафининг юқори қисмида "ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ" ёзуви бор.

Билетнинг чап қисмида турли рангдаги безаклар фонида Ўзбекистон Республикаси Герби тасвирланган.

Гербнинг пастки қисмида еттита рақамли номери билан икки лотин ҳарфидан иборат серияси бор.

Билетнинг чап ва ўнгдаги бурчакларининг қуйи қисмида нақшинкор рамка ичида "500" рақами тасвирланган бўлиб, банкнотнинг қийматини билдиради. Ундаги 500 рақами устига йирик ҳарфлар билан "СЎМ" деб ёзилган.

Пастки қисмида "ЎЗБЕКИСТОН СЎМИ РЕСПУБЛИКА ҲУДУДИДА ҲАММА ТЎЛОВЛАР УЧУН ЎЗ ҚИЙМАТИ БЎЙИЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНИШИ ШАРТ" деган ёзуви бор.

Билет оқ сатҳининг қуйи қисмида билет серияси ва номери тагида "500" рақами тасвирланган, юқори қисмида "1999" ёзуви бор.

Билет орқа томонининг чап қисмидаги оқ сатҳда Ўзбекистон Республикаси Герби кўринишидаги сув белгиси мавжуд. Оқ сатҳнинг юқори ва пастки қисмларида турли кўриниш ва ранглардаги нақшинкор безаклар мавжуд. Пастки безак устида "500" рақами акс эттирилган.

Билетнинг марказида от миниб турган Амир Темур ҳайкали тасвирланган.

Ҳайкалнинг ўнг тарафида миллий услубда турли ранглардаги нақшли безак тасвирланган.

Билетнинг марказий қисми юқори чап ва пастки ўнг томонларида бир-бирини кесиб ўтувчи "500" ва "СЎМ" ёзувлари мавжуд.

Билетнинг қуйи қисмида "ЎЗБЕКИСТОН СЎМИНИ ҚАЛБАКИЛАШТИРИШ ҚОНУНГА МУВОФИҚ ТАЪҚИБ ҚИЛИНАДИ" ёзуви мавжуд.

Мазкур пул билети Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ҳамма тўловлар учун мулкчилик шаклидан қатъий назар, барча жисмоний ва юридик шахслар томонидан, шунингдек, банклар томонидан омонатларга ва ҳисоб рақамларга қўйиш учун ҳеч қандай чекловларсиз қабул қилиниши шарт.

22-29 май кунлари Япониянинг Осака шаҳрида дзюдо бўйича осиёликларга Сидней олимпиадасига қатнашишнинг охирги имконияти саналмиш қитъа чемпионати ўтказилди. Унда терма жамоамиз муваффақиятли қатнашиб вакилларимиздан 6 нафари олимпиада йўлланмасини нақд қилишди.

ДЗЮДОЧИЛАР ЗАФАРИ

— Куз фаслида тантанали равишда очилажак Олимпиада баҳсларида бошқа спорт турлари каби дзюдочи полвонларимиз ҳам юксак чўққиларни забт этишни ўз олдига мақсад қилиб қўйишган, - деди терма жамоа бош мураббийи Рустам Тўраев "Туркистон-пресс" мухбирига. - Японияда ўтказилган Осиё чемпионатигача фақат бултурги жаҳон чемпионатининг кумуш медали соҳиби Фарҳод Тўраев қўлида Олимпиада лицензияси бор эди. Нуфузли мусобақада қатнашиш учун Европа минтақасида ўтказилган саралаш баҳсларида Камол Муродов ва Армен Багдасаров совринли ўринларни банд этиб, ўз рейтингларини мустаҳкамлаган эдилар.

Бош мураббийнинг айтишича, мазкур чемпионатда вазнлар бўйича бешинчи ўрин эгаси ҳам йўлланмани қўлга киритарди. Қизғин кечган беллашувларда Камол Муродов кумуш медал эгасига айланган бўлса, 1996 йилги Атланта олимпиадасининг кумуш медали соҳиби Армен Багдасаров учинчи ўринни банд этди.

Шунингдек, повлонларимиздан А.Штурбабин, А.Тангриев, М.Жумаев, А.Мухторовлар бронза медалини қўлга киритиб, Сиднейда бахтини синаб кўриш имкониятига муяссар бўлишди. Шундай қилиб Сидней Олимпиадасида ҳам Атланта Олимпиадаси каби етти нафар дзюдочи юртимиз шарафини ҳимоя қилишади.

Дзюдочиларимиз эришган ушбу муваффақият олимпиадачиларимиз сонини 60 нафарга етишини таъминлади.

"Туркистон-пресс"

«УНИВЕРСИАДА — 2000»

СПОРТ, ЁШЛИК, ГЎЗАЛЛИК БАЙРАМИ

ҒУРУР

Стол тенниси ғолиби Руслан ШУШЕРОВ

Республикамизда илк бор ўтказилаётган универсиада мусобақалари талаба ёшлар ҳаётида ёрқин из қолдирди, десак асло хато бўлмайди. Энг асосийси Ўзбекистоннинг барча талабалари ғайрат шижоат кўрсатишди. Ёшлик, дўстлик, спорт байрамини кенг нишонлашди. Бундай шодиёналар эса ҳар куни ҳам бўлавермайди. Катта қувончлар билан ўтган универсиада сабаб ёшларимиз яна спортнинг гўзал оламига кириб бордилар. Жисмонан соғлом авлоднинг қурбу қодирлигини англаб етадилар.

Дарҳақиқат, Ўзбекистон довруғини дунё бўйлаб таратишда томирида Алпомиш қони гупираётган азамат йигитларимиздан, Тўмарисдек чапдаст, моҳир қизларимиздан миллатнинг умиди катта. Азалдан, оилада фарзанд дунёга келса, халқнинг ори, ғурури бўлсин деб дуо қиладилар. Аждодлари кураги ерга тегмаган мағрур полвон бўлган бу юртнинг бугунги ворисларига ҳар қанча ишонч билдирса арзийди. Улар бунга жиҳатдан муносибдирлар.

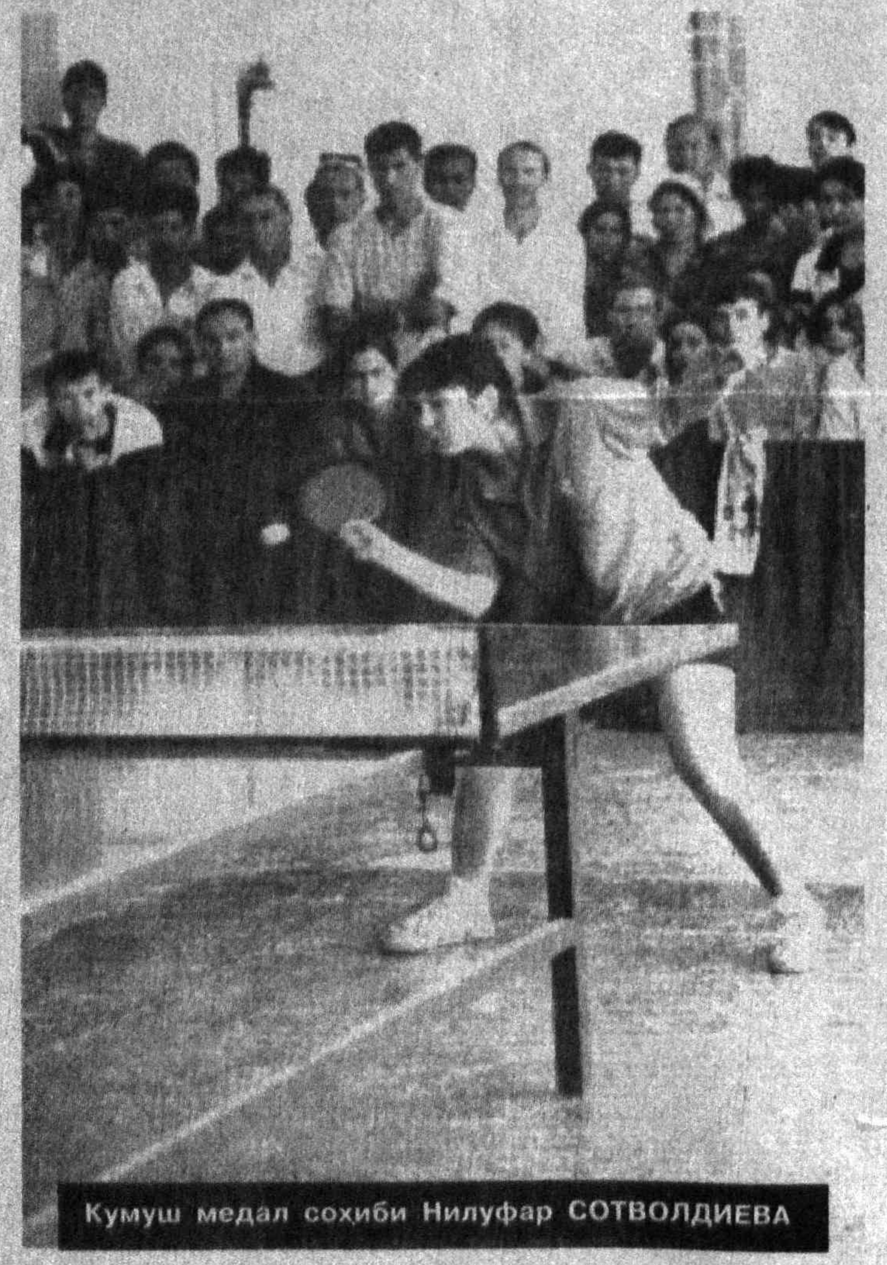
Кумуш медал соҳиби Нилуфар СОТВОЛДИЕВА

Шу йилнинг 28 май куни . "Универсиада-2000" низомига киритилган спорт мусобақаларининг сўнгги ўйинлари бўлиб ўтди. Бу мусобақада бир сўз билан айтганда, Ватан чорловига шай турган йигит қизларнинг нафақат жисмоний, балки маънавий камолотини юксакка кўтарувчи, иқтидорини дунёга кўз-кўз қилиб, нималарга қодирлигини кўрсатувчи омил сифатида ёш спортчиларнинг иродасини тоблади. У юрагида ўти бор ёшлар орасидан чемпионликка лойиқ йигит-қизларни кашф этди.

ҒОЛИБЛИК ШОҲСУПАСИДА

Ва ниҳоят, Намангандаги универсиадага якун ясалди. Ҳаяжонли лаҳзалар, ғолиблик шоҳсупаси кимга насиб этаркин? Шиддат билан ўтган баҳсларда кўп медални Наманган вилоят вакиллари қўлга киритишди. Стол тенниси беллашувларида ёшлар ўртасида жаҳон чемпиони Севара Қодирова ғолибликни қўлга киритган бўлса, фарғонача курашда Довудхон Баҳодиров, Григорий Ступсков, Шуҳрат Бозоровлар рақиблари курагини ерга теккизиб, олтин медал соҳиби бўлишди.

Енгил атлетика бўйича Екатерина Кремлёва, халқаро курашда Аюб Камолов ва бошқа кўплаб маҳоратли ёшларнинг чиқишлари спорт ишқибозларининг олқишига сазовор бўлди. Биргина енгил атлетика мусобақаларида тошкентликлар 8 та олтин медалга эга бўлди. "Тошкент-1" жамоасининг спортнинг бошқа турлари бўйича эришган натижалари ҳам таҳсинга сазовор. Сўнгги сарҳисобга кўра, умумжамоа ҳисобида наманганликлар биринчи, "Тошкент-1" жамоаси иккинчи, самарқандликлар учинчи ўринни эгаллаб, "Универсиада -2000"нинг ғолиблик шоҳсупасига кўтарилишди.

ЗАФАР МУБОРАК, ЧЕМПИОН!

Ва ниҳоят, "Универсиада-2000" мусобақаларига якун ясалди. Тантанада универсиада ғолибларига Юртбошимизнинг махсус совғалари — "Тико" автомобиллари топширилди. Куч, маҳорат, чаққонликда етук бўлган, бу мардлар майдонда ўз кучини кўрсата олган 15 нафар талаба майдондан юксак мукофот — енгил автомобилларни миниб чиқиб кетди.

СЎНГГИ ЎЙЛАР…

Республика талаба ёшларининг биринчи универсиадаси ниҳоясига етди. Универсиада режалаштирилгандан ҳам юқори даражада ўтгани ёшларни руҳлантириб юборди. Майдонда кексаю ёшнинг қалбида ғурур, юрагида ифтихор ҳислари жўш урганини шундоқ юз-кўзидан осонгина пайқаса бўлади. Бугунги ёшлар ҳаётнинг яна бир жисмоний ва маънавий камолот синовидан муваффақиятли ўтди. Демак, уларга берилган чемпионлик нишонига спортни севган, уни ардоқлаганлар ҳеч қачон доғ туширмайди. Зеро, улар қайси соҳада бўлмасин, спорт уларга ҳамиша ҳамроҳ бўлиб қолади. Ғолиблик муборак, тенгдошим!

Ғолиба Луиза БИКТЯКОВА

Сўнгги маълумот: Навбатдаги "Универсиада-2000" анжумани Бухоро шаҳрида ўтказилади.

Фазилат МАЪМУРОВА:

— Мамлакатимизда илк ўтказилган талабалар универсиадаси спортга бўлган қизиқишимизни янада орттирди. Спортнинг фойдали томонлари жуда кўп. У инсонни авваламбор соғлом, тетик бўлишини таъминлайди. Бинобарин, келажак соғлом, баркамол авлодга таянади. Шундай экан, бугунги кунда мамлакатимизда спортга қаратилаётган эътибор биз ёшларни эзгуликка, яхшиликка етаклайди.

Гулноза СОБИРОВА, Тошкент шаҳар Сирғали тумани:

— Спорт майдонида мардлар синалади. Ватан обрўсини, шуҳратини янада юксалтириш учун майдонга тушган тенгдошларимни ғолиблик шоҳсупасида кўриб, қалбим ифтихорга тўлди. Гўзал ватанимизда ана шундай талабаларни кашф этилиши бизни нафақат спортда, балки бошқа соҳаларда ҳам шижоатга чорлайди. Тенгдошларимизнинг қувончи бизнинг ҳам қувончимиз. Улар элимизнинг фахри, ёш авлодларнинг етакчиси бўлиб қолади.

Музаффар ШАМСИТДИНОВ, талаба:

— Универсиаданинг туғилган шаҳрим — Наманганда ўтказилганлигидан фахрланаман. Чунки илк бор ўтказилаётган бу спорт мусобақаси тарихга зарҳал ҳарфлар билан ёзилади. Энг асосийси, бу универсиада ёшларни бирлаштирди. Дўстлик деб аталган ришта турли вилоят ёшларини бир-бирига боғлади. Бу бизнинг келажакка олға қадам ташлашимиз. Эртага бутун дунё миллатлари байроғи ёнида Ўзбекистонимизнинг байроғи ҳилпирайди. Ватан обрўйини ҳимоя қилаётган тенгдошларим байроғимизни ҳеч қачон туширмайди. Чунки, бу миллат шунга муносиб. Унинг довруғини спорт орқали бутун дунёга ёйишимиз мумкин.

Сайфулло ТОҒАЕВ:

— Мамлакатимизда спортга кенг йўл очилаётгани ҳамма қатори мени ҳам қувонтирди. Ҳаракат қилса, ҳамма нарсага эришиш мумкин, деган фикрга ишондим. Спортчи йигит ва қизларни кўриб, менинг қалбимда мардлик, жасурлик туйғулари жўш урди.

Юртбошимиз томонидан ғолибларни қўллаб-қувватланиши кучимизга куч қўшди. Ўйлайманки, бу мусобақа нафақат олий ўқув юртлари ўртасида, балки мактабларда, қишлоқларда ҳам кенг тарзда ўтказилади.

"Туркистон" мухбирлари Лайло КАРИМОВА, Зиёда АШУРОВА тайёрлади

Совриндор дугоналар

«КИЧИК ОЛИМПИАДА» ТААССУРОТЛАРИ

Оппоқ "Нексия" елади. Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси йўлланмаси билан таниқли шоир Азим Суюн ва мен Наманганга боряпмиз. Президентимизнинг "Универсиада-2000" спорт анжумани қатнашчиларига йўллаган табригини ўқийман:

"Азиз фарзандларим!

Барчангизни мамлакатимиз талаба-ёшлари ҳаётидаги муҳим воқеа — камолот, гўзаллик ва спорт байрами билан чин қалбимдан табриклайман..."

Равон йўлдан қушдай учиб бораётган машина ойнасига қуёшнинг иссиқ нурлари урилди. Мен Юртбошимизнинг мамлакатимиз ёшларига чин юракдан изҳор этган меҳрларини қуёшнинг ана шу иссиқ нурларига ўхшатдим. Озод ва обод Ватанимиз келажагини ёритиб турган бу меҳр нурлари менинг ҳам юрагимни ёндириб юборди...

Мана, Қамчиқ довони...

— **Азим ака, бу довон нима учун Қамчиқ деб аталади?**

— Илгари бу тоғда дара оралаб ўтадиган кичкинагина йўл бўлган. Тоғнинг ана шу камайган жойи "Қамчиқ" дейилган. Тилимизда "камар" деган сўз бор-ку, "қамчиқ" ҳам ўша маънони билдиради. Эътибор беринг-а, кам-чиқ: "қам" дегани "кам", "чиқ" эса кичрайиш қўшимчасидир. "Чирчиқ" дарёси номида ҳам ана шундай маъно бор. "Чирчиқ" аслида "Сирчиқ" сўзидан олинган. "Сирчиқ" Сирдарёнинг кичик ирмоғи деган маънони билдиради.

Бу сўзларни мен хаёлан тилимдаги бошқа сўзлар билан солиштирдим: "Қопчиқ", "Чуғурчиқ", "Қорачиқ"...

Ҳаммаси ҳам қадимий сўзлар. Кейинчалик бироз кенгайтирилган ана шу кичкина йўлдан автомашиналар қатнай бошлаган. Бироқ ўшанда бу довондан юриш жуда хавфли эди. Мустақиллик туфайли, шахсан Президентимиз Ислом Каримовнинг саъй-ҳаракатлари билан довонда мисли кўрилмаган улкан қурилиш бошланди. Қисқа фурсатда Қамчиқ довони Фарғона водийсини пойтахтимиз билан туташтирувчи кенг ва катта йўлга айлантирилди.

Йўл яхши бўлгани учун ҳатто тоғда ҳам машина билан ўқдай учиб кетяпмиз. Довоннинг асосий қисми кенгайтирилган. Катта йўл ўртадан бетон деворлар билан иккига ажратилган. Бу машиналарнинг эмин-эркин бир томонлама ҳаракатини таъминлайди. Энди рўпарангизда машина чиқиб қолишидан чўчимайсиз. Машинангиз зўр бўлса, олдингизда кетаётган машинани бемалол қувиб ўтишингиз мумкин. Бу йўлда ҳатто юк машиналари ҳам қушдай учади. Ҳадемай тоғни тешиб ўтадиган ер ости йўли ҳам ишга туширилади...

Улкан тоғлардан ошиб ўтадиган бундай йўлни фақат қудратли давлат қура олади.

Қамчиқ довони озод ва обод юртимизнинг буюклигини кўрсатувчи тимсоллардан биридир.

Универсиадада қатнашаётган талаба-ёшлар ҳам Наманганга кетаётиб, мана шу Қамчиқ довонидан ўтишган. Ҳали улар жаҳон спортининг энг баланд чўққиларига Ўзбекистон байроғини қадайдилар. Уларни ана шу баланд чўққиларга элтувчи йўл Қамчиқ довонидан бошланган бўлса не ажаб...

Чунки бугун мамлакатимизда спортга катта эътибор берилмоқда. Бу бежиз эмас. Президентимиз айтганларидек, ***"Ватан, халқ шуҳратини дунёга тараннум этишда спортнинг ўрни беқиёсдир... Спорт нафақат жисмоний, балки маънавий камолотга етишишда ҳам муҳим омилдир. У иродани тоблайди, аниқ мақсад сари интилиш, қийинчиликларни бардош ва чидам билан енгишга ўргатади..."***

Шунинг учун ҳам мамлакатимизда халқаро миқёсдаги спорт анжуманлари ўтказилмоқда. Наманган универсиадаси эса ёшларимизнинг олимпиадага тайёргарлик машқларидир. Шунинг учун ҳам кўпчилик уни кичик олимпиада дея атади.

Наманган универсиада қатнашчиларини катта тайёргарлик билан қарши олди. Шаҳар ёшлик, гўзаллик ва камолот байрамига мос либослар — ранг-баранг гуллар, ранг-баранг ранглар билан безаниб, келинчакдек саломга чиқди.

Биз Наманганда универсиада қатнашчиларига шеърлар ўқиб бердик. Мушоира қилдик. Бу учрашув бизнинг шууримизни унутилмас таассуротлар билан бойитди.

Универсиада тугади. Ғолиблар аниқланди. Барча Намангандаги нафосатга тан берди. Бу байрам дўстлик, бирлик ва ҳамжиҳатлик айёми сифатида ҳамманинг ёдида қолди. **Ёшлар бу анжумандан Ватанни севиш, Ватанни улуғлаш ва мустақиллик ғояларига садоқат сабоқларини олдилар.** Энди бунинг самаралари баракали бўлиши муқаррар.

Рустам МУСУРМОН

Соғлом авлод — буюк давлат таянчи

ЯНГИ ТУРМУШ ОСТОНАСИДА

Инсон умрининг лаззати фарзанд дейдилар. Ота-онанинг фарзандга бўлган муҳаббати дунёдаги жамики неъматлардан устун. Бола дунёга келишининг ўзи бир қувонч. Илк бор тили чиққанда "дадажон", "ойижон" деб эркаланиши яна бир қувонч. Вояга етгач, фарзанд камолини кўриш эса ундан-да ортиқ қувончдир.

Агар бола айрим сабаблар билан ногирон бўлиб туғилсачи? Шундай пайтда гўдакни тўққиз ой юрак остида кўтариб юрган онанинг қалб изтиробларини бир тасаввур этиб кўринг-а. Чунки ногирон фарзанд бир умр онанинг қалбида қайғу-алам уйғотиши табиий. Боз устига унинг ўзи ҳам вояга етгач, жамиятнинг тўлақонли аъзоси бўлмаганлигидан кўнгли ярим бўлиб юради...

Ҳозирги кунда тиббиёт тизимида жойларда айнан шу йўналиш бўйича қандай ишлар олиб борилмоқда?

Бу мавзуда Тошкент шаҳар Соғлиқни сақлаш Бош бошқармаси туғруқхоналар хизмати бўлимининг бошлиғи Маъмурахон Юнусова қуйидагиларни гапириб берди:

— Бу борада Тошкент шаҳар Соғлиқни сақлаш Бош бошқармаси томонидан катта ишлар қилинди. Чунки ёшлар ўртасида оила тушунчасини шакллантириш, икки ёшнинг бир-бирига ҳар жиҳатдан мос келиши соғлом авлод туғилишига замин эканлигини, қариндошлар ва балоғат ёшига етмаганлар ўртасидаги никоҳлардан ногирон болалар дунёга келиши мумкинлигини, оилада эркаклар масъулиятини ошириш тўғрисида акушер-гинекологлар, терапевтлар ва бошқа мутахассислар билан биргаликда шаҳримиздаги юздан ортиқ маҳаллада савол-жавоб кечалари ўтказилди. Бундай маърифий кечалар ўз самарасини бермоқда.

Яна бир муҳим масала — янги турмуш қурган оилаларни патронаж қилиш масаласидир. Бу Соғлом авлод Давлат дастурига киритилган. Дастурнинг 5-6 бандларида ҳар бир оила қурган ёшларни — йигитни ҳам, қизни ҳам патронаж қилиш кўрсатиб ўтилган. Биз Тошкентдаги барча оилавий шифохоналарда ёш келин-куёвларни тиббий кўрикдан ўтказиб, уларда касаллик аниқланса, режа асосида соғломлаштириш ишларини олиб боряпмиз. Лекин, ёшлар турмуш қурганидан кейин эмас, балки тўйгача тиббий кўрикдан ўтсалар яхши бўларди. Пойтахтимизда шундай иш йўлга қўйилганки, ёшлар ФҲДЁга ариза берганларидан кейин никоҳ уйида жамланадилар. "АСХМ-сервис" хизмат маркази бор. Унда ёшларнинг фамилиялари компьютерларга киритилиб, кейинчалик шаҳримиздаги ташҳис марказига юборилади. Ташхис марказида ҳар бир келин-куёвга ўз саломатлиги ҳақида йўлланма берилади. Агар уларда бирор касаллик бўлса, оилавий шифохоналарда рўйхатга қўйилиб, изчил даволанадилар.

Ислом КАРИМОВ:
Соғлом авлодни тарбиялаб вояга етказиш, уларни ҳар томонлама баркамол инсонлар этиб улғайтириш учун шароит яратиш давлат сиёсати даражасига кўтарилди.

Шу ўринда яна бир нарсани таъкидлаб ўтмоқчиман. Биз юборган келин-куёвлардан, масалан, биринчи чорак давомида атиги ўн беш фоизигина ташҳис марказидан ўтган. Демак, ҳали ҳам ёшларимиз, қолаверса, уларнинг ота-оналари бу масалага масъулият билан ёндашишмаяпти. Бу эса, минг афсуски, уларнинг тиббий маърифати пастлигини кўрсатади. Ҳолбуки, соғлиғимиз авваламбор ўзимиз ва наслимиз учун керак. Қолаверса, давлатимиз ёшларимизнинг ва дунёга келаётган фарзандларимизнинг соғлиғини ўйлаб, катта ишларни амалга ошираётган экан, бу ишга ўзимиз ҳам масъулият билан ёндошишимиз лозим.

"Туркистон" нинг жамоатчи мухбири Дилором УМАРОВА суҳбатлашди

БУГУННИНГ БОЛАЛАРИ

(Давоми. Аввали 1-саҳифада)

Мустақилликни қўлга киритиб, ўтиш даврини бошдан кечираётган давлатимизнинг таълим-тарбияга жуда катта аҳамият бераётгани бежиз эмас. Бу ҳақда матбуот саҳифаларида жуда кўп салмоқли фикрлар билдирилган. Фурсатдан фойдаланиб, ўз даврида маърифатпарварлар ҳам мактаб-маорифда буюк келажак асосини кўришганини таъкидлаб ўтмоқчимиз. Масалан, Маҳмудхўжа Беҳбудий шундай ёзган эди: "Мактаб — дунё иморатларининг энг муқаддаси ва қадрлисидир. Мактабнинг чин ва ҳақиқий маъносини билган миллатлар жонлари, моллари билан ҳиммат ва ғайратларини сарф этиб, миллатнинг тараққий ривожига ижтиҳод қилурлар".

Мутафаккирлардан бири, аввалига биз болаларимизга ўргатамиз. Сўнгра ўзимиз улардан ўрганамиз. Кимки буни хоҳламас экан, ўз давридан орқада қолади, деб бежиз айтмаган.

Жаҳон тажрибасидан маълумки, болаларини дунёни бўйлайдиган, дунёга чиқишга орзуманд қилиб улғайтиришни истаган миллат, энг аввало, мактаб, таълим-тарбия тизимини тубдан яхшилайди. Бу борада Ўзбекистонда ўзига хос мустаҳкам ҳуқуқий асос яратилган. Ўзбекистон Республикасининг "Кадрлар тайёрлаш миллий дастури" ҳамда "Таълим тўғрисида"ги Қонун асосида халқ таълими тизимида туб ислоҳотлар жараёни кечмоқда.

Болаларни билимдон, замонга муносиб, етук қилиб тарбиялашда аксарият ҳолларда Германия тажрибасини мисол қилиб келтиришади. Бу борада Европада ўзига хос тизим ижодкорларидан бири: "Мактаб вояга етаётган авлод тафаккурини шакллантириш устахонасидир. Агар келажакни қўлдан чиқаришни истамасангиз, мактабни қўлда маҳкам тутмоғингиз лозим", деб таъкидлаган эди.

Эрта-индин олтин ёз юртимизга ўз сепини ёяди. Ўқув йилини тугатган фарзандларимиз ёзги таътилга чиқишади. Мамлакатимиз бўйича ўнлаб оромгоҳларда юзлаб болалар дам олади. Йил сайин оромгоҳларнинг сони ҳам, уларда яратилаётган шароиту, хордиқ чиқариб. саломатлигини мустаҳкамлаётган болалар ҳам кўпаймоқда. Бунда оромгоҳлар болаларнинг фақатгина вақт ўтказадиган жойи эмас, балки ўзига хос ҳаёт ва ўртоқлик мактабидир. Бундай оромгоҳларда фарзандларимиз илк бора мустақил ҳаётни, мустақил фикрлашни ўрганишади.

Шу сабабли бу ҳаражатларнинг катта қисмини давлатимиз ўзи кўтармоқда. Маълум қисми эса ижтимоий-суғурта ташкилотлари томонидан қопланади. Фақат жуда кичик қисмини ота-оналар тўлайдилар.

Бундай имтиёзлар давлатимиз ёшларни, оилаларни кучли ижтимоий муҳофазага олганини, уларга изчил ғамхўрлик кўрсатилаётганининг далилидир.

Айни чоғда ўнлаб болалар поликлиникалари, болалар касалхоналари, болалар санаторийлари фарзандларимиз саломатлиги йўлида хизмат қилмоқда.

Юртимизда болаларга кўрсатилаётган ғамхўрлик ҳақида гапирганда, бундай хайрли, савобли юмуш мундарижаси Асосий қомусимиз — Конституциямизнинг 65-моддасида мустаҳкамлаб қўйилганига алоҳида урғу бериб ўтиш лозим.

"Фарзандлар ота-оналарининг насл-насабидан ва фуқаролик ҳолатидан қатъи назар, қонун олдида тенгдирлар.

Оналик ва болалик давлат томонидан муҳофаза қилинади". Президентимизнинг 1996 йил 10 декабрдаги "Болалар ва оналарни давлат томонидан қўллаб-қувватлашни янада кучайтириш тўғрисида"ги Фармони ва "Соғлом авлод" давлат Дастурига алоҳида тўхталиш жоиз.

Фармон ва давлат дастурига кўра, болали оилаларга изчил ва кафолатланган ёрдам кўрсатилмоқда. Болаларни соғлом, бақувват, маънан баркамол бўлиб ўсишларига катта аҳамият берилмоқда. Сирасини айтганда, бу соҳага истиқлолнинг дастлабки йиллариданоқ катта аҳамият берилган эди. Мустақиллик даврида давлатимизнинг биринчи юксак нишони "Соғлом авлод учун" ордени бўлгани ҳам бежиз эмас. Бу каби эзгу Фармон, Дастур ва юксак нишонлар ҳар бир ватандошимизнинг қалбидан жой олди, ҳар бир оила ҳаётига ижобий таъсир этди, десак муболаға бўлмайди. Чунки диёримиздаги ҳар бир хонадонда болалар ўсиб-улғаяди. Ҳар бир ота-она ўз фарзандлари тимсолида келажакни яққол тасаввур этади. Болаларнинг иймон-эътиқодли, мўмин-қобил, одобли бўлиб улғайишини, унинг қалби ва онгига эзгу хислатларни сингдиришни истайди.

Ҳадисларда, ҳеч бир ота-она боласига яхши одобдан ортиқ ҳадя беролмайди, дейилади. Бола азиз, одоби ундан азиз, деган мақол бор. Юртимизда болага яхши таълим-тарбия бериш азал-азалдан ота-онанинг муқаддас бурчи саналган. Аждодлардан мерос қолган моддий ва маънавий бойликка муносиб ворис, Ватанга, халққа, тарих ҳақиқатига садоқат, инсонпарварлик, каттага ҳурмат, кичикка иззат руҳида камол топиш — фарзандларимиз олдидаги энг катта масъулиятдир.

Бола тарбияси, энг аввало ота-она, қолаверса, мактаб, маҳалла ва кенг жамоатчиликнинг вазифаси.Бир болага етти маҳалла ота-она, деб бежиз айтилмаган. Зеро, Ватанимизнинг келажаги ёшларимизнинг иймон-эътиқоди билан мустаҳкамланади, уларнинг ғайрат-шижоати билан ёруғ ва фаровон бўлади.

Давлатимиз раҳбари Ислом Каримов: **"Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари"** китобида шундай ёзади: **"Фарзандларимиз, келажак авлодлар биздан шу ўлкани, шу муқаддас заминни яна ҳам бой, кучли ва қудратли ҳолатда қабул қилиб олишлари учун, биз буюк аждодларимизга нисбатан қандай миннатдорлик туйғуларини ҳис этаётган бўлсак, ўғил-қизларимиз, келажак авлодлар ҳам бизга нисбатан шундай миннатдорлик туйғуларини ҳис этишлари учун лозим бўлган ҳамма ишни қилиш — бизнинг фуқаролик бурчимиздир".**

Ўз Ватани, халқи, ота-онаси билан фахрланиш туйғусини фарзандларимиз қалбига, онгига сингдириш — бугунги кунда ҳар бир ота-она, мактаб, маҳалла олдидаги энг муҳим вазифа. Болаларимизга энг аввало инсонлик қадрини, шаън ва ғурурини юксак тутиш, эл-юртни севиш, унинг манфаатларини муқаддас билишдан сабоқ берайлик. Шундагина улар шу тупроқ, шу халқ учун фидойи инсонлар бўлиб улғаядилар.

Салим АШУРОВ

БОҒЧАЛАРДА КОМПЬЮТЕРЛАР БЎЛСА

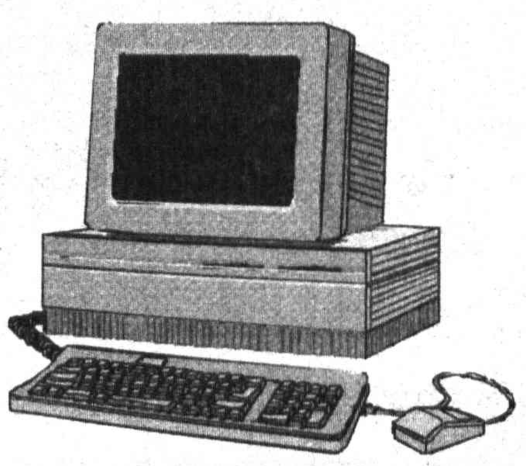

Каттақўрғон туманидаги "Олтин баliқча" болалар боғчасининг тоза-озодалигидан, саришталигидан руҳингиз кўтарилади. Ям-яшил дарахтлардан кўзингиз яшнайди. Мўъжазгина бу масканнинг атрофи гулзор. Болалар бемалол ўйнаши учун ҳамма нарса жой-жойига қўйилган.

— Ҳар бир хонадоннинг ўзига яраша тарбия йўриғи бўлади, -дейди боғча мудираси Дилором Каримова. - Болалар боғчага қадам қўйган кунданоқ уларнинг уйда олган тарбиясидан келиб чиқиб муомалада бўламиз. Катта гуруҳлар учун иқтисодий тарбия, немис тилини ўрганиш, иқтидорли болалар билан ишлашни йўлга қўйганмиз. Боғчамиз боғча-мактаб услубида ишлайди. Боиси, ўтган ўқув йилида мактаб ўқитувчиларининг услубий ёрдам беришлари сабабли тайёрлов гуруҳ болалари биринчи синф ҳисобидан ўқитилиб, мактабга иккинчи синфга қабул қилинди.

Иқтидорли болаларни тарбиялашни яхшилаш учун муаммо маблағга бориб тақалиши турган гап. Аммо биз тувакларда хонаки гуллар ўстириб, уларни кўпайтириб сотамиз. Бунинг эвазига расм дафтари, қалам, қоғоз оламиз. Ниятим, боғчаларимизга компьютерлар кириб келса. Келажагимиз ворислари бўлган ёш авлодни ҳар томонлама камол топишида эса биз камарбаста бўлсак, -дейди Дилором опа ҳавасдан кўзлари чақнаб.

Эркатош ШУКУРОВА

АСОТИРЛАР КИТОБИ

Жавшанларин ечмаёқ,
ечмай қурол-яроғин,
ухлаб ётар ботирлар
водийларда қорайиб...
Очсанггина китобни
ногоҳ бари уйғонар,
уйғонар булут ёлли,
яшиндайин тулпорлар.
Бир ғурурми ё ҳайрат
пайдо бўлар кўзингда,
ботирларни уйғотиб,
уйғонасан ўзинг ҳам.
Уйғонасан, ўзгача
ёлқинланар тонгларинг,
тўқсон икки томирда
потирлайди қонларинг.

Аммо кетар чоғингда
унутмагил инсофни —
болаларнинг олдида
очиқ қолдир китобни.

Шавкат РАҲМОН

ЖУМБОҚ

Биз ечиб-ечмаган, тўғрироғи, ечиб-ечолмайдиган саволлар хусусида

Ҳаёт асли жумбоқ, дейишади. Балки сиз ҳам бу гапларни ҳар гал табиий қабул қилгандирсиз — гўё ростдан ҳам ҳаётнинг жумбоқ эканлигини яхши биладигандай. Аммо, бирон марта «Нега энди?» деган савол билан атрофга назар солиб кўрганмисиз? Нега энди ҳаёт жумбоқ бўлиш керак? Ҳамма бир хил эмаслиги учунми? Ҳамма нарса биз хоҳлагандай бўлавермаганданми ё? Ростданам, нега одамлар жиноят қилишади? Нега энг яқин ўртоғинг ҳам баъзан сени алдашга уринади? Нега биз доим ёмон қўшнига йўлиқиб қоламиз?

Азиз газетхон! Биз бугун ҳаммамиз ҳам минг бора ўйлаб, жавобини тополмаган ана шу саволларга яна бир бор қайтишга жазм қилдик. Фақат энди саволларни бирмунча бошқачароқ тарзда қўймоқчимиз: Нега мен жиноятчи эмасман? Нима учун ўртоғимни алдай олмайман? Нега қўшнимиз ёмону биз яхшимиз?.. Умуман, нега биз ҳамиша ҳақмиз?

Бугун саволларимизга узоқ қишлоқдан Тошканди азимга келиб таҳсил олаётган, дарсга қатнашмасдан кўчада ўтирган бир дўстимиз жавоб беради:

«Жуда оғир савол экан — «Нега мен ҳақман?» Ростдан ҳам қизиқ, нега мен бугун дарсдан қочдим ўзи? Биламан, бу ишим ҳеч кимга — ўқитувчигаям, ота-онамгаям, яқинларимгаям ёқмайди. Мана, сиз ҳам менга кинояли савол беряпсиз. Лекин, мен ўзимнинг ҳақлигимга ишонмасам дарсдан қочмаган бўлардим. Ахир ўқитувчининг аҳволига бир қаранг, талабаларнинг савол бериб қолишидан қўрқиб болаларга зуғум қилишга ўтади. Саводи ҳаминқадар бўлгандан кейин...

Кечирасиз, яна чалғидим, балки у ҳам ҳақдир. Лекин, агар менга билим бермаётган бўлса, дарсда ўтиришимдан нима мантиқ? Яна кинояли қараяпсиз, ахир мен ёлғиз эмасман. Анвар, Ботир, Нодирлар ҳам билимли болалар, улар ҳам дарсдан қониқмаганлари боис қочишди. Ҳа, Зокирми, унга баҳо керак. Лекин, ростдан ҳам у тўғри қилаётгандир, балки. Эртага ўқишни имтиёзли диплом билан битиради. Буям ўзига яраша обрў. Балки бирон ёғлироқ жойга ўрнашиб олишида асқотиб қолар. Яна аллақандай стипендиялар учун ҳам ҳаракат қилиб юрибди, шекилли. Аслида биз ҳам бундай ўтирган-

Дилдаги гаплар

дан кўра баҳога талашиб бўлсада ўша махсус стипендиялардан бирини олиш учун уринсак яхши бўлармиди. Лекин, анави қизларнинг фақат ёдлаган билимлари учун «аъло» баҳо олиб юрганини кўргандан кейин одамнинг энсаси қотади-да. Ҳалиги стипендия соҳибларининг ҳам аксарияти шунақа талабалар. Домлаларгаям ҳамиша дарсда ўтиради-ган, айтганини ёдлаб келадиганлар ёқади, албатта. Аммо, биздақалар билан яхши чиқишадиганлариям оз эмас. Биз ҳам ўшаларнинг ҳурматини жойига қўямиз. Уларнинг дарсига бир соат киролмай қолсак ҳам хижолат тортамиз, бориб узр сўраймиз. Аслида улар ҳеч қачон дарс қолдирганимиз учун коймаган, коймайдиям. Билим керак одам ўқисин, керак бўлмаса мажбурлаб бир нарса ўргатиб бўлармиди. Ахир талаба ёш бола эмас, мустақил одам-ку, дейишади улар. Унда нега 30 соат дарс қолдирган талабани ҳайдаш ҳақидаги тартибга эътироз билдирмайсизлар, деб сўраб ҳам кўрганмиз. Ҳа, энди, бу бизнинг ишимиз эмас,— дейишади. — Биз қарши бўлганимиз билан уни биров инобатга олармиди?

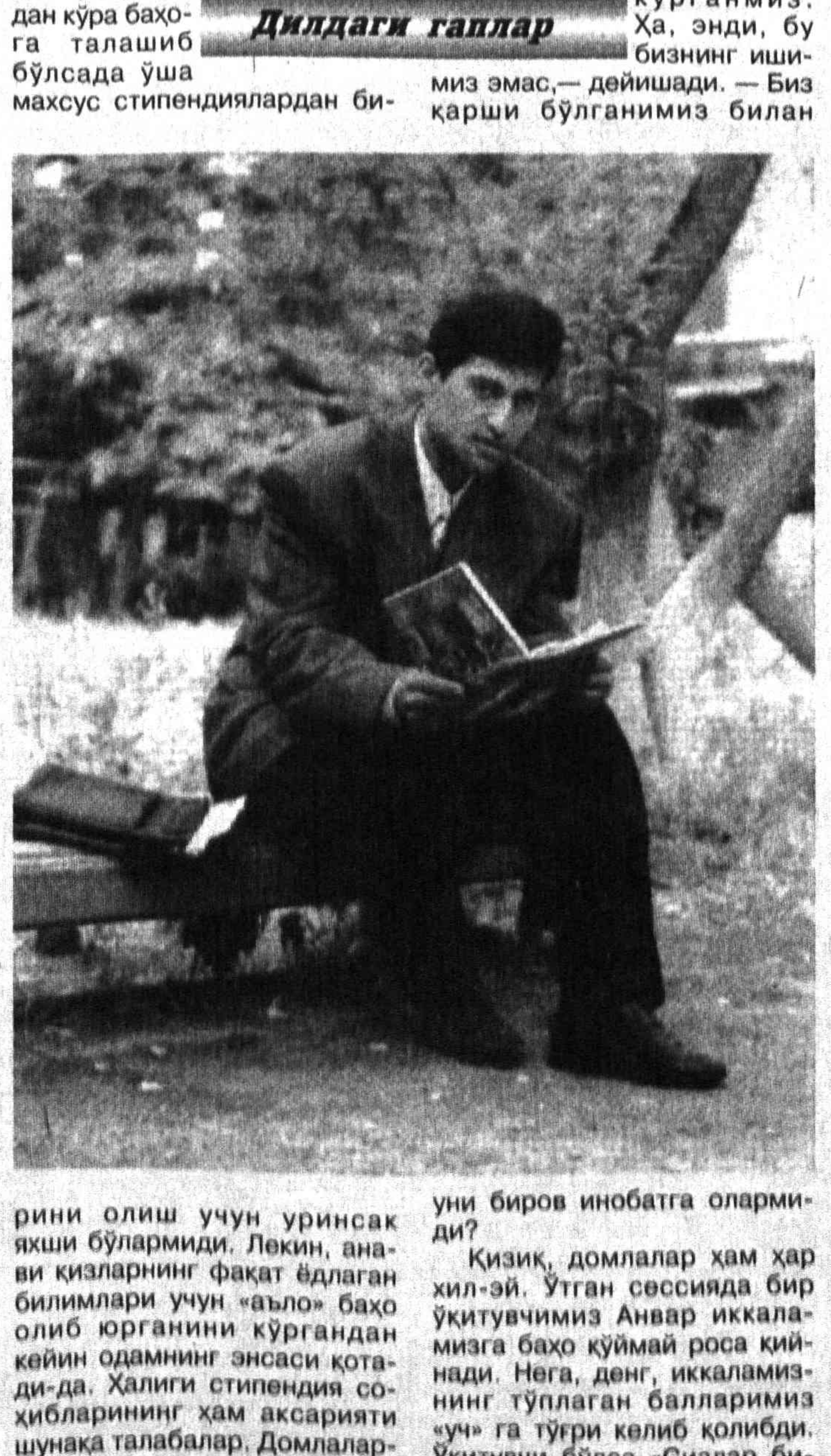

Қизиқ, домлалар ҳам ҳар хил-эй. Ўтган сессияда бир ўқитувчимиз Анвар иккаламизга баҳо қўймай роса қийнади. Нега, денг, иккаламизнинг тўплаган балларимиз «уч» га тўғри келиб қолибди. Ўқитувчи бўлса «Сизлар билимли болаларсизлар, сизларга «уч» қўядиган бўлсам курснинг тенг ярмига «икки» қўйиб беришим керак, яхшиси учтадан реферат ёзиб келинглар, шунда балларинг «беш» га етади» дейди. Биз бўлсак, баҳонинг қизиғи йўқ, сиздан хафа бўлмаймиз, «уч» бўлсаям қўйиб бераверинг, деб ялинамиз. Охири, қийналиб- қийналиб «уч» қўйди. Биздан хафа бўлди. Ҳайронман, одам ҳам шунчалик қоғозга ёпишиб оладими? Қоғозбозликни деб ўз виждонига қарши борса-я?..

Кўрдингизми, яна чалғиб кетдим. Шу, талаба дегани ҳам, ўқитувчи дегани ҳам қолипга тиқиб ташлангандай, назаримда. Балки бизнинг дарсдан қочишимиз ҳам ана шу қолипни бузиб чиқишга уринишдир, аслида. Ўзингиз ўйлаб кўринг, қолипдан чиқмайдиган одам, қанча билимли бўлмасин, ихтиро қилиши, илмда бир янгилик яратиши мумкинми? Тарихда ҳам буюк шахсларнинг аксарияти мактабдан, институтдан, жамиятдан қувилган шахслар бўлгани бежиз эмас, ахир. Аммо, ўлай агар, биз уларга тақлит қилиб қочганимиз йўқ дарсдан. Аксинча, агар ростини айтадиган бўлсам, ўз хоҳишимизга тескари бориб, маълум маънода барибир қолипни буза олмаётганимиз ўзимизга маълум. Чунки, институт бизга энди ҳеч нарса бермаслигини яхши биламиз. У энг муҳим нарсани бериб бўлди: бизнинг кўзимизни очди, ҳамфикрлар билан учраштирди. Бир ўртоғим айтиб юради, мен ўқишга кириб фақат сизларни топдим, холос, деб. Ростдан ҳам даврамиздаги беш-олтита боланинг фикри, дунёқараши, билими аудиторияда эмас, ётоқхонада тонггача давом этадиган ўзаро тортишувлар ва баҳсларда ўсди. Энди биз ўз йўлимизни аниқ белгилаб олганмиз. Нимани ўқиш, нимани ўқимасликни яхши биламиз. Агар бизга қўйиб беришганда, мана бунақа дарсдан қочиб вақтимизни бекор ўтказгандан кўра, керакли фанни, керакли ўқитувчидан бориб ўрганаётган бўлардик. Афсуски, дипломни деб вақтимизни бой бераяпмиз. Ўртоқларим баъзан қолипдан чиқа олмаётганимизга ишора қилиб «Биздан буюклар чиқмайди» деб кулишади. Ким билади, балки ана шу ҳазилнинг орқасида аслида катта ҳақиқат ётгандир.

Кўриб турибман, жавобим сизни барибир қониқтирмаяпти. Шунча билимга чанқоқ экансан, кераксиз дарсдан қочибсан, нега унда кўчада бекор ўтирибсан, демоқчисиз. Сиз ҳақсиз, негадир вақтимизни ҳеч тартибга сола олмаймиз. Дарсдан қочган заҳоти кутубхонага кирганимизда тушликкача қанча нарса ўрганган бўлардик. Шунда ишга ҳам бемалол кетаверишга шароит туғиларди. Афсуски, кутубхонага ҳеч оёғим тортмади. Кўнгил нотинчлигидандир балки. Алдамайман, озгина дангасалик ҳам йўқ эмас. Лекин, ана шу ялқовликнинг илдизи ҳам атрофдаги бошбошдоқликка, мазмунсиз алғов-далғовларга бориб тақалмасмикин? Агар билимим қайсидир даражага етганда кўзлаган мақсадимга эришишимга ишонганимда эди, бу дангасаликлардан нишон ҳам қолмаган бўларди. Яна тағин...

Тўхтанг-тўхтанг, мен боядан бери ҳақиқатни айтаман деб аслида фақат ўзимни оқлаб ётибман, шекилли. Бир томондан айб сиздан ҳам бўлди. Яхшиси «Нега мен ҳақман?» деган саволга эмас, «Мен ноҳақ эмасманми?» деган саволга жавоб изласам тўғрироқ бўлар экан, чоғи. Ўйлаб кўрсам, баҳонанинг охири кўринмайдиганга ўхшайди, рости мен барибир ноҳақ эканман. Ахир халқимиз, бекор ўтиргандан кўра бекор ишла, деб бежиз айтмаган. Сизга энг қисқа жавоб шу — мен ноҳақман! Энди эса кутубхонага борай, хайр!»

Талабанинг жавобларини Нурбек ТОШНИЁЗ қоғозга туширди.

ТАҲРИРИЯТДАН:

Азиз газетхон, бизнинг янги рукнимиз ҳақидаги, талаба йигитнинг жавоблари хусусидаги фикр ва мулоҳазаларингизни кутамиз. Балки Сиз ҳам бўш пайтингизда ўзингизга шу саволни бериб кўриб, дилдан айтилган жавобларингизни бизга жўнатишга жазм қиларсиз.

Ёшлик баҳслари

МУНОСАБАТИМИЗНИ НЕГА ЯШИРАМИЗ?..

Дарахт танасидаги А+А=С га ўхшаш ёзувларни сиз кўп учратгансиз. Ўзингиз ҳам ўйиб қўйган бўлишингиз мумкин севгингизни. Ҳеч бўлмаса дафтарингиз ҳошиясига ёки парта устига. Энди сизга савол бераман: Нега дардингизни қулоққа айтмасдан, деворга ёки қоғозга айтдингиз? Нега айнан дарахт танасига ўйиб қўйдингиз ўз исмларингизни А+А=С деб?

Инсон табиатида ошкора эътирофдан қочиш бор. Унинг отини андиша дейишлари билан, барибир андишада жасорат йўқ, қўрқув бор. Сизнинг "ёзув"ларингизга ҳам ўша андиша номли қўрқув қаламкаш бўлиб турибди. Яъни сиз севгингизни ошкор этишдан қўрқасиз. Ошкор этиш изҳоридан қочиб уни дарахт танасига сўзлайсиз. Чунки қиртишланган ёғоч жавоб беролмайди, дарахтнинг қулоғи, деворнинг қаршилиги йўқ. Сиз ана шундай қаршиликсиз эшитгувчи излагансиз.

Ахир, ошкор этсангиз, энг аввало, севгилингиз рад қилиши мумкин ёки одамлар сизни қўлини бигиз қилиб кўрсатар. Энди хаёлда эмас, ҳаётда яшашга тўғри келади. Севгингиз қалбингиздан ҳаётга томон одимлаши зарур. Ҳаёт эса хаёлдагидек ширин, қаршиликсиз эмас. У севгингизни қўш қўллаб кутиб олмайди. Ахир, унда бир ўзингиз эмас, бошқалар ҳам яшайди. Мана шундай қаршиликлардан қўрққан севгингиз дарахт танасида ошкор бўлади, девор юзида яшайди, партага муҳрланади. Лекин ташқарига чиқмайди. Ташқарида қаршилик бор-да.

"Қўрққан одамгина муте бўлади. Қулларнинг қўлларидаги кишан улар мутелигининг мевасидир. Шунинг учун" қул бора-бора қўлидаги кишанга муҳаббат қўяди" дейишган. Бу сўзлар улар қаршилигига берилган баҳо ҳам. Яъни қаршилигини улар яшира-яшира охир-оқибат қўлидаги кишанга муҳаббат қўйди. Қуллик — муҳаббат тарзида ифодаланди қўлларда. Собиқ иттифоқ таркибидан Ўзбекистон чиқиб кетаётганда қарши турганлар оз бўлмаганди. Совет даврини қўмсовчилар ҳатто ҳозир ҳам оз бўлса-да топилади. Сиз-да севгингизни ичингизга яшира-яшира охири ўз хаёлларингиз қулига айланиб қоласиз. Унга меҳр қўясиз. Қўл-оёғига занжир боғлайсиз. Ташқарига чиқмайди у. Сизнинг ошкоралигингиз нари борса дарахт пўстлоғида акс этиши мумкин. Девор юзидаги оҳакка сарфланиши мумкин изҳорингиз...

Собиқ шўро замонида деҳқоннинг раис бобога туғёни ерга кетмонни қаттиқ-қаттиқ уришида намоён бўлган. Изҳорнинг бунақа услуби деҳқонни ерга янада маҳкамлади. Янада кўпроқ терлатди, тупроққа тенг қилди.

Дарахт танасига, дафтар ҳошиясига ёзилган "изҳор"ингиз билан айтинг-чи, сиз нимага эришдингиз? Кечирасизу, "баробар" (=) дан кейин "севги" (С) ўрнига "оила" (О) ёзилмаганига мен кўпроқ ишонаман. Яъни сизнинг бу йўлингиз айрилиқ билан тугаши аниқ. Сиз ожизлигингиз, курашувчан эмаслигингиз ҳисобига енгилдингиз — ёнингизда ғоз турган ўз қўрқув ва мутелигингиздан. Худди шўро деҳқони каби...

Раззоқ сўфи ("Кеча ва кундуз" қаҳрамони) муносабатини қамаб

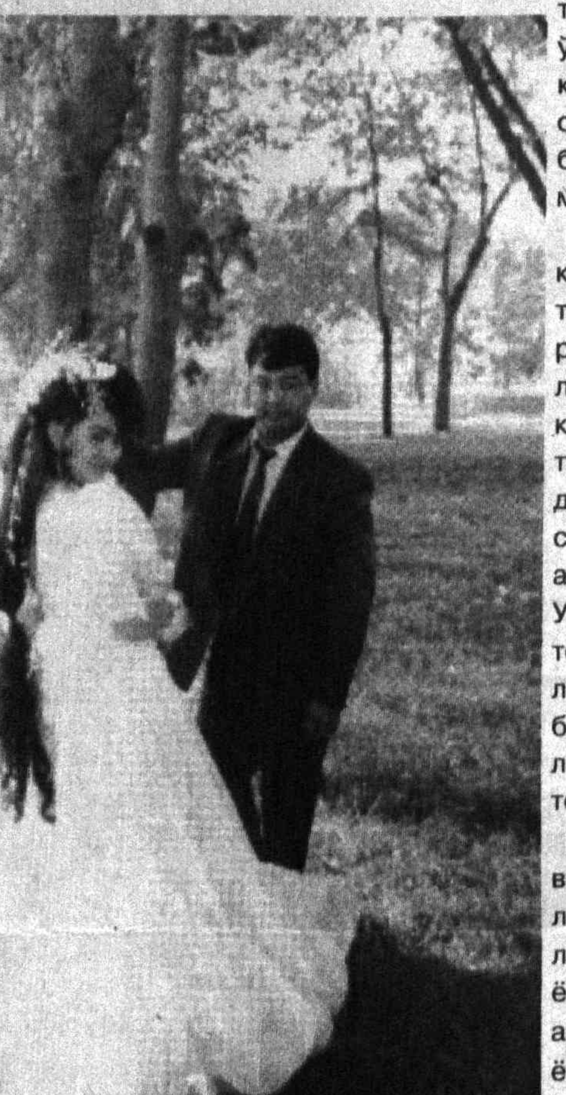

қўя-қўя охири қизи Зебининг қамалишига, куёви Акбаралининг ўлдирилишига, ниҳоят, бутун оиласининг вайрон бўлишига сабаб бўлди. Эшонни бўғиб ўлдириш унга нима берди? Агар муносабатини ўз вақтида Эшонга билдирганида ҳаёти остин-устун бўлиб кетмасди, Акбарали ўлмасди, Зеби қамалмасди, Эшон бўғилмасди. Деҳқон ҳам раисга ўз муносабатини сўзлари билан (қора меҳнати билан эмас) билдирганида эди, у замин ва пахта қулига айланмас, Тоғай Мурод ҳам уни "Деҳқонқул" деб атамасди.

Турмушга беришаётганда қизларимиз ўз норозилигини кўп-да билдиравеоишмайди. Шоир айтганидек, **"севиб, севиб тегиб кетишар бошқа бировга"**. Оила қуришгандан кейин эса... кўпроқ чинни идишлар синади... лаганларнинг овози қаттиқроқ-қаттиқроқ эшитилади... ўзаро келишмовчиликлар, йиғи-аразлар, судма-суд югуришлар кўпаяди. Яна... битта сўз жаранги бод-бод эшитилади — "хиёнат".

Бировни ҳақоратловчи сўкишлар пана-пастқам, ифлос жой деворларига битилади. Ишонмасангиз, марҳамат, кузатинг. Қаранг. Ҳақоратларнинг ифлос жойларни танлаши ифлосликнинг табиий танланиши бўлса керак ёки нафратларнинг ифлос жой қадар тубанлашуви. Нафрат, агар у тоза-соғлом бўлса, ташқарида одамлар орасида ҳайқириши шарт. Янграши лозим бўлган изҳор ифлос жойларга ёзилар экан, бу севгининг тубанлик даражасига тушишидир. Изҳор эса улуғ нарса. Муҳаббат ёки нафрат жамиятга, одамларга хизмат қилиши керак, ташландиқ деворларга, ҳиссиз дарахт таналарига эмас. Кетмон тиғини ерга ботириш учун ўзини, ҳаётини ўтин қилишга ёки коса-товоқ синиғига эмас. Ичкиликбозликка ҳам хизмат қилмаслиги лозим у.

Битигини дарахт, девор, қоғоз таналарига муҳрлаётганларга қараб уларда курашчанлик йўқ, деб бемалол хулоса чиқариш мумкин. Бу йўл муҳаббатга мутеликдан қочиш. Қадим аждодларимиз тошларга расм солиш билан изҳорларини амалга оширишган эди. Уларнинг муносабатлари тош қалбига озодлик суратларини чизишдан иборат бўлганлиги учун озодликлари турмушда эмас, ўша тошларда қолиб кетди.

Дарахт танасидаги, девор юзидаги минглаб ёзувларга ҳар куни рўбарў келамиз: ...кимдир изҳорини ёрига айтмасдан пўстлоққа айтган, ... яна кимлардир ёмон кўрган одамини сўкиш учун девор юзини танлаган... нафратини ҳожатхона эшигига билдирган. Яна кимлардир...

... Бошқаси арoқ билан курашяпти. Коса-товоқнинг овози қаттиқроқ эшитиляпти қаердандир. Қаердандир кетмон овози қаттиқроқ келаяпти.

Сиз Инсонсиз. Муқаддассиз. Озодсиз, ҳурсиз. Сизнинг ҳаётингиз ҳам муқаддас, ҳақ-ҳуқуқингиз ҳам дахлсиз. Севгингиз-да қутлуғ, изҳорингиз-да улуғ. Уларга озгина дахл бўлар экан инсонийлигингиз оёққа туриб кетиши керак. Руҳингиз уйғониб кетиши зарур. Фақат дарахт танасига ўйиш шаклида эмас. Девор юзига чаплаш ҳам бўлмасин. Пана-пастқам жойларга қамалиб олмасин у.

Акбар ЖОНУЗОҚОВ

ТОМОШАҚОВОҚҚА ИШЛАНГАН РАСМЛАР

Истеъдодлар

Ҳазорасп туманига қарашли Бўстон қишлоғи Хоразм вилоятининг олис ҳудудларидан бири саналади. Вилоят марказидан юз чақирим узоқда жойлашган мазкур ҳудудда шаҳарларда қизғин давом этаётган ижодий муҳит йўқ. Бироқ ўз келажагини ўзи яратиш учун изчил изланишлар олиб бораётган истеъдодли ёшлар кўпчилик.

Бобур номли ўрта мактабнинг 7-синф ўқувчиси Мўътабар Рўзматова ҳам истеъдодли ёшлардан бири. Мўътабар адабиёт дарсларидан Алишер Навоий асарларини ўргана бошлагач, унинг қалбини миниатюра санъати буткул ром этди. Дастлаб ўз тажрибасини оддий қоғоз ва қаламда шакллантирган ўқувчи-мусаввира эндиликда ҳар хил сопол идишларга, ёғоч тахтача ва томошақовоқларга ажойиб манзараларни чизмоқда. Ҳозирда у яратган мумтоз услубдаги йигирмадан ортиқ суратлар ўзи сабоқ олаётган мактаб хоналарини безаб турибди.

— Мураккаб бўлса-да миниатюра расмларини чизиш менга руҳ бағишлайди. Мумтоз шоирларимизнинг ғазалларини ўрганганимизда, негадир шу ғазал маъноларини суратларда акс эттиргим келаверади. Ҳозирги кунда "Сабъаи сайёр" достонини ўқияпман. Достон мавзуида истаганча расм чизиш мумкин, - дейди М.Рўзматова.

Яқинда Мўътабарнинг томошақовоққа ишланган "Тўрт фасл" асарини уддабурон савдогарлардан бири қирқ минг сўмга сотиб олмоқчи бўлди.

Яқинда Ўзбекистон Бадиий академияси Хоразм вилояти бўлими раҳбарияти ва Ҳазорасп туман ҳокимлиги вакиллари олис қишлоқдаги бу иқтидорли қизалоқнинг дарагини эшитиб, у яшайдиган хонадонга ташриф буюрдилар. Унинг асарлари кўнгилларда ҳайрат уйғотди. Уни Ҳазорасп шаҳрида иқтидорли болалар гимназиясида ўқишга таклиф этишмоқда. Мўътабар учун муҳими қаерда ўқиш эмас. Унга юрт тинч, олам мунаввар бўлса, бас. Илҳом туйғуси эса қалб уммонига айланаверади.

Пўлатбек ЭРМАТОВ,
"Туркистон" мухбири

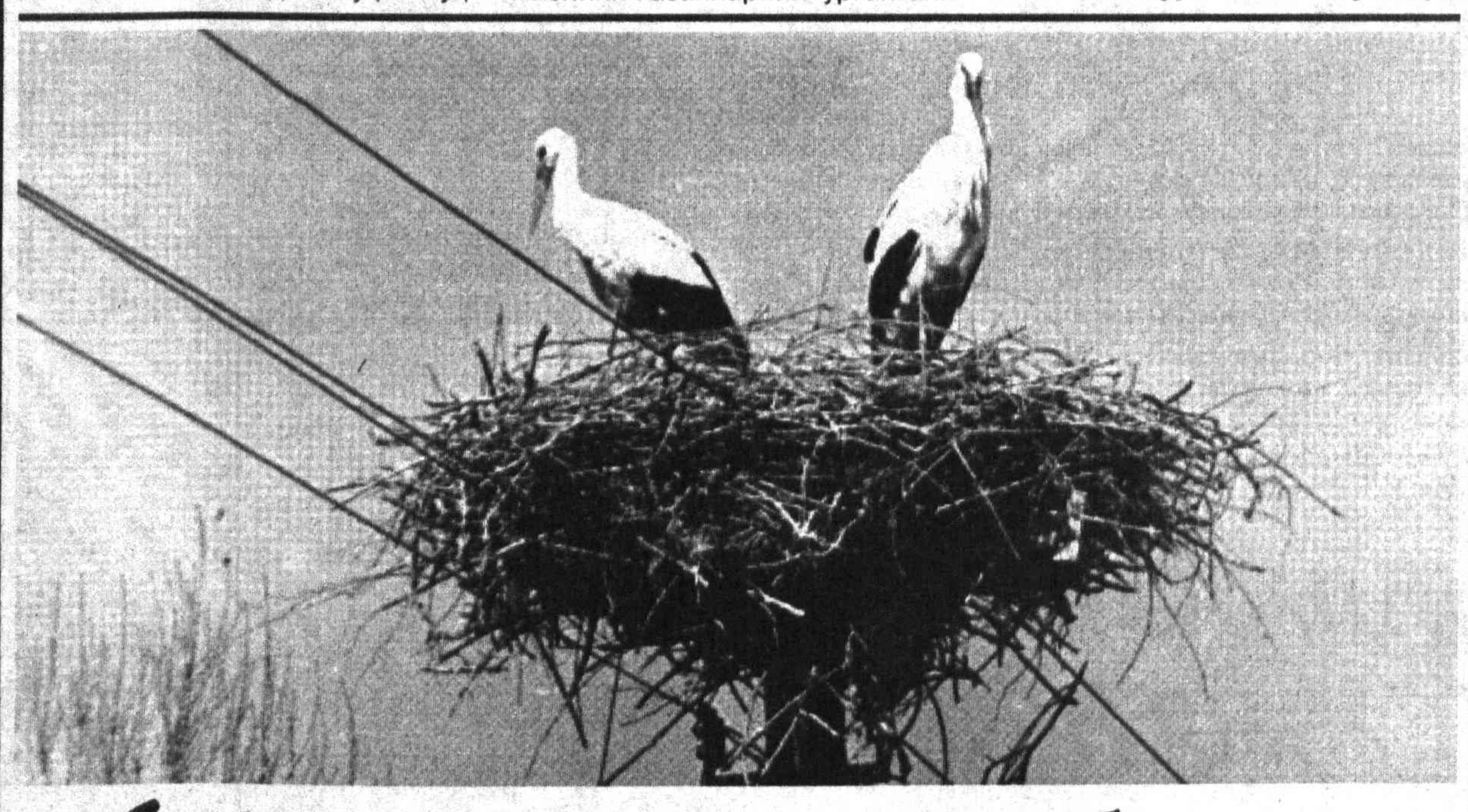

Лайлак келди — ёз бўлди...

ЧАҚМОҚ ЁРУҒИ

Сиз осмонни кузатганмисиз? Баҳор осмонини нур-ла безаган, умидла уйғотган чақмоқни-чи? Унинг гулдурашидан, бир сонияда ярқираб кетишидан туғилган нурини-чи? Сиз атиргулни севасизми? Унинг очилиш илинжида титраётган "зориққан ғунчалари"га тикилганмисиз?

Мен чақмоқнинг бир сониялик умри ҳақида ўйлайман. Ва уни беихтиёр болаликка қиёс қилгим келади. Худди чақмоқ чаққандек покизалик ҳам бир зумда ўтиб кетади. Соғинчга айланиб қолади. Ўкинчга айланиб қолади. Хотиралар дунёсига шўнғиб кетади. Умидлар осмонига айланиб қолади.

Нима қолади деб ўйлайман. Жавобини топиб олгандек кўнглим ёришади. Ёруғлик қолади. Ўша гулдиросдан ойдинлик туғилади. Ва унинг зарралари, бир умр ҳаёт йўлларимизни ёритади. Аслида мана шу илк саҳифа, қисмат китобининг энг баланд чўққиси бўлиб қолади.

Болалик осмон эди. Қуёш севгувчи бир гул эди. Уни қўмсаш, юракдаги энг покиза ҳисларни уйғотиб юборади. Ундан туғилган олам кўнгилнинг мулкига айланади. У вақти-вақти билан қалб қирраларини уйғотиб юборади. Мана шунда ҳақиқий мўъжизалар дунёга келади. Барчасини болалик ҳадя этади.

Болалик оламига озор етказманг. Уни чақмоқ бўлмоғига халақит берманг. Агар у чақмоқ бўлиб гулдурос солмаса, умр йўли зулматдан иборат бўлади. Сиз туйғунинг, туғилажак дунёнинг уволига қоласиз. Бу худди ниҳолни синдиришга ўхшайди. Болаликни, болаларни ардоқламоғимиз шарт.

Бобо набирасини етаклаб хиёбон кезади. Юракда минг битта ҳис туғён уради. Бола унинг қўлларидан чиқиб югуриб кетади. Болани тизгинлаб бўлмайди.

Бобонинг кўксида нимадир ғимирлайди. Нимадир бош кўтаради унинг қалбида. Тирилади ҳаяжонлар, суронлар. Қитиқлайди ўтмиш келажаги. Беғубор тонглар тушар ёдга.

Секин ўтиради йўлакдаги ўриндиққа. Хотиралар ғужғон ўйнай бошлайди тепасида. Умр китобининг варақлари сочилиб кетади. Шамол учирмоқчи бўлади уларни. Эшиклари ланг очилади кўнгил уйининг.

Бобо хомуш тортади. Бобони исмсиз дард қийнайди. Ва секин шивирлайди. Шамоллар шивирларни ўғирлайди. Бобонинг сўзларини, шабода қайта-қайта такрорлайди. Ўтмишни нимадир қийнайди.

Бундан улканроқ дард йўқ. Бир кун келиб умр йўлларида барчамизга мана шу ўкинч меҳмон бўлади. Қўмсаш, соғиниш бирга юради биз билан.

Фаррух ҲАМРОЕВ,
журналист

«Сўнгги устун» хабарлари

ЎЗБЕК ҚИЗИ "ҚОРА БЕЛБОҒ" СОҲИБАСИ

Таэквандо кураши деганда кўпчилик кўз олдида эркаклар ўртасидаги мусобақалар, олишувлар гавдаланади. XXI аср бўсағасида эса бу спорт тури аёллар ўртасида ҳам қизиқиш уйғотибгина қолмай, кўплаб ютуқ соҳибаларини етиштирмоқда. Худди шу спорт тури бўйича Олот тумани 26-сон болалар ва ўсмирлар спорт мактабида катта муваффақиятларга эришилмоқда. Туманда таэквандо бўйича 1-ДАН соҳиби мураббий Қурбон Қурбоновнинг шогирдлари Шаҳноза Шаропова, Насиба Юнусова ва Азиза Омонова Тошкент шаҳрида бўлиб ўтган Ўзбекистон чемпионатида иштирок этиб, муваффақиятга эришдилар. Шаҳноза Шаропова (8-синф ўқувчиси) 45 килограмм вазнда 13-14 ёшли ўсмирлар ўртасида "Қора белбоғ" талабини бажариб, олтин медал соҳибаси бўлди ва шу йилнинг август ойида Жанубий Кореяда бўлиб ўтадиган жаҳон чемпионлигига йўлланма олди. Насиба Юнусова (10-синф ўқувчиси) 1999 йил Сирдарёда бўлиб ўтган беллашувда "Қора белбоғ" соҳибаси бўлиб, Ўзбекистон чемпионлигида 50 килограмм вазнда бронза медални қўлга киритганди. Азиза Омонова (8-синф ўқувчиси) республика чемпионатида кумуш медалга сазовор бўлди. Олот тумани ҳокимлиги томонидан спортчи қизларга қимматбаҳо совғалар топширилди.

Г. БАҲРОМОВА

НОТАНИШ ТИМСОҲЛАР

Ёзги таътил бошланиб, оромгоҳу сайлгоҳлар сингари пойтахтимиздаги "Ҳайвонот боғи" ҳам янада гавжумлашди. Ер юзининг турли жойларидан юртимизга келтирилган ажойибу ғаройиб ҳайвону қушларни кўришга кимнинг ҳам иштиёқи йўқ дейсиз?

Боққа кираверишдаги чиройли бинонинг биринчи эшигидан ўтсангиз, ўзингизни худди денгиз тубига тушиб қолгандек ҳис этасиз. Катта-катта аквариумларда балиқларнинг ҳар хил турларини учратиш мумкин. Иккинчи эшикка "Террариум" — тимсоҳ, илон, тошбақалар жойлаштирилган. Ичкари болажонлар билан тўла. Қизиқиш билан ойна орқасидаги ҳайвонларни томоша қилишмоқда. Саволлари ҳам болаларча: "Нима ейишаркан? Одамга тегмасмикан?" Албатта, катталарнинг қизиқиши ҳам табиий. Бизга нотаниш ҳайвонларнинг бу ерга мослашиши, озиқланиши ҳам ўзига хос қизиқарли.

— ***Бугун ҳайвонот боғида Африка, Мадагаскар, Камар ва Сейшель оролларида кенг тарқалган Нил тимсоҳлари боқилади, - дейди суҳбатдошим "Террориум" бўлим бошқаруви раҳбари Феруза Мирсолиҳова.*** - Тимсоҳларнинг ҳатти-ҳаракатидан нима хоҳлашини, аҳволи қандайлигини англаб олиш мумкин. Тимсоҳларни махсус ходимлар овқатлантиришади, ювинтиришади. Одатда, улар гўштли озуқанинг хўрандаси. Ҳафтада бир марта овқатланишади.

Қорни оч бўлганда имо-ишораларга тушунади. Парранда гўшти, каламуш, балиқ, ўрдак, қуён каби жониворлар севимли озуқаси. Шуниси қизиқки, тимсоҳлар сувда овқатланишни хуш кўради. Қум устига чиқиб, оғзи очиқ ҳолатда уйқуга кетишади. Узунлиги 4-6 метр бўлган иккита катта тимсоҳга ҳатто исм ҳам қўйилган: Игорь, Вика. Суҳбатдошимнинг айтишича, бизнинг шароитимиз уларнинг кўпайишига тўғри келмайди. Тимсоҳлар 60 см чуқурликка 25-95 тагача тухум қўяди. Инкубация жараёни тахминан 90 кун давом этади. Она тимсоҳ бу пайт доим ини ёнида тухумдошларини қўриқлайди.

Бахтиёр ЭРГАШЕВ

Шайхонтоҳур туман ҳокимияти томонидан Ҳасанов Баҳодир Таубамухамедовичга берилган №0911434 рақамли хусусий тадбиркорлик гувоҳномаси йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

ҲАНДАЛАР

* * *

Бир киши милицияга қўнғироқ қилибди:

— Машинамни ўғри урибди: спидометр, тезликни алмаштириш дастаги, тормоз педали, магитола, сигарет ёққич...

— Ҳозир етиб борамиз!

Бир неча минутдан сўнг бояги одам яна қўнғироқ қилди:

— Ҳаммаси жойида. Мен адашиб орқа ўриндиққа ўтирган эканман!

* * *

Ҳайдовчилик гувоҳномаси олиш учун имтиҳон топшираётган автомобиль ишқибозига савол беришди:

— Сиз машинада катта тезликда кетяпсиз. Олдингиздан етмиш яшар кампир ва ўн етти яшар чиройли бир қиз чиқиб қолишди. Айтингчи, шундай вазиятда нимани босишингиз керак?

Йигит ўйланиб туриб деди:

— Энди... кампир ошини ошаб, ёшини яшаб бўлган бўлса... Шу десангиз кампирни...

— Хўв, ука, нимани босишингизни яхшилаб ўйланг!

— Энди домла, қиз деганингиз ўн етти ёшда деяпсиз, ҳали ўн гулидан бир гули очилмаган экан. Уни боссам уволига қоламан...

— Яхши йигит, сизга ҳайдовчилик гувоҳномаси берилмайди!

— Нега энди?! Ахир...

— Бундай вазиятда сиз кампирни ҳам эмас, қизни ҳам эмас, тормозни босишингиз керак...

БОШҚОТИРМА

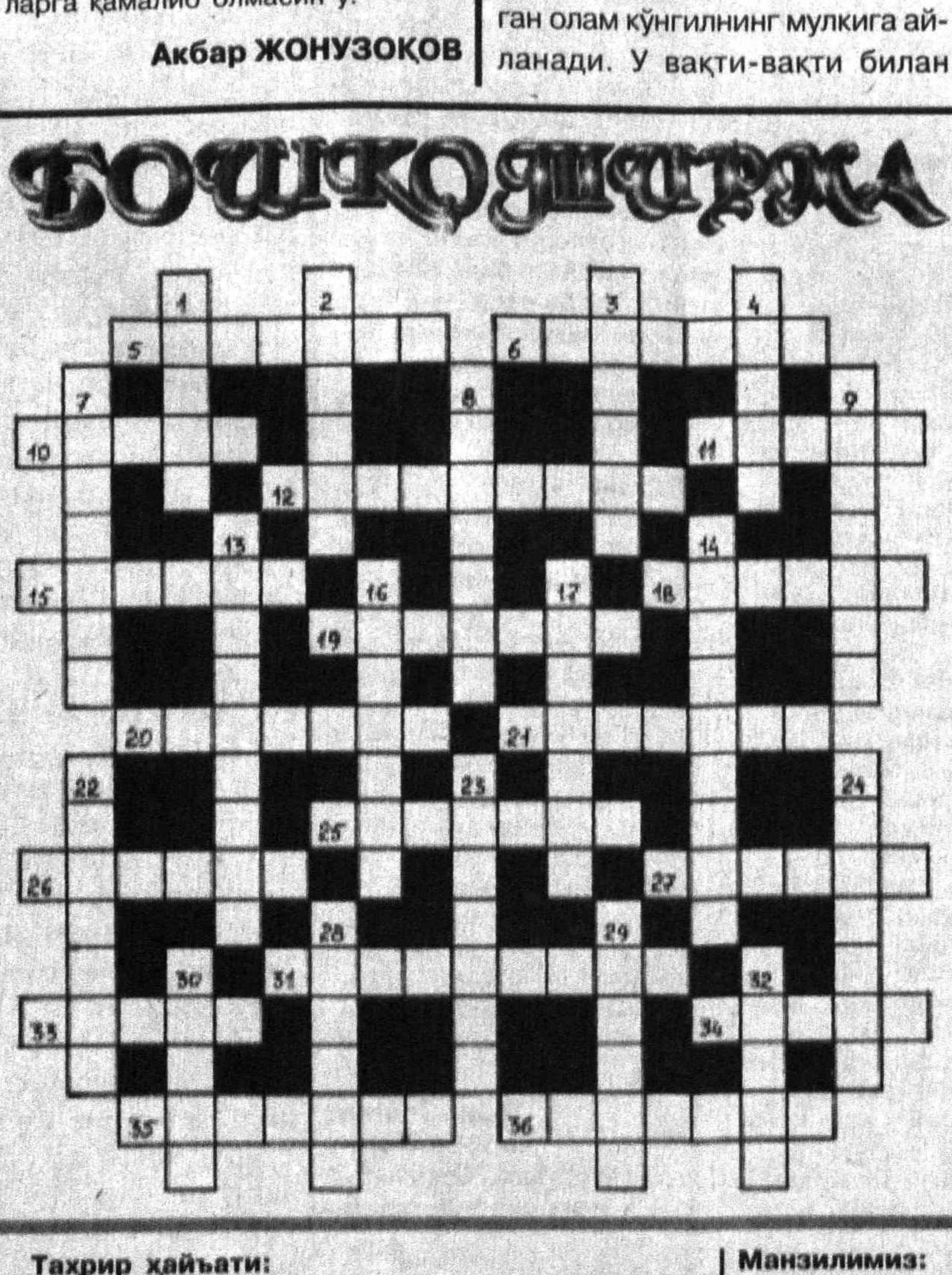

"Д" ҳарфи билан бошланади

ЭНИГА: 5. Тош ёки ғиштларни кунгурали қилиб териш. **6.** Мевали дарахтнинг бир йилда иккинчи бор берган меваси. **10.** Энг яқин одамим. **11.** Мева ичидаги қаттиқ пўчоқ. **12.** Тинчлик, хотиржамлик. **15.** Косибчиликда тикилаётган ишни тиззага қистириб қўйиш учун ишлатиладиган узлуксиз тасма. **18.** От устига ташланадиган бежакли, попукли ёпиқ. **19.** Қадимги ғилдиракли соябон арава номи. **20.** Тарихий уруғ номларидан бири. **21.** Ўзбек миллати таркибига кирадиган туркий уруғлардан бири. **25.** Чойўтдошларга мансуб ўт ёки чала буталардан иборат ўсимликлар туркуми. **26.** Икки томонида дами, тиғи бор. **27.** Илоҳий васлга етишиш умидидаги шахс. **31.** Мураккабгуллиларга мансуб чечак. **33.** Никарагуалик шоир, исп-америкаи модернизми асосчиси. **34.** Аёллар ўрайдиган кичик рўмол. **35.** Кўмир ҳавзаси. **36.** Бирор идора, ташкилотдан қарздор бўлган киши ёки бошқа ташкилот.

БЎЙИГА: 1. Ўзбек автомобили. **2.** Рудадан металл эритиб олишда ҳосил бўладиган шишасимон модда. **3.** Қизлар исми. **4.** Бирор нарсанинг очиқ томони. **7.** Шерикчиликка мол сотиб олиб, гўштини ўзаро тақсимлаш. **8.** Денгиз йиртқич ҳайвони. **9.** Тоғ орасидаги тор йўл. **13.** Кўкрак қафасини қорин бўшлиғидан ажратиб турувчи парда. **14.** Касалларни доимий кузатиш билан шуғулланувчи тиббий муассаса. **16.** Юракли, қўрқмас, ботир. **17.** Қоришмага кирадиган қисмлар дозасини ўзи ўлчаб ёки тортиб берадиган мослама. **22.** XI асрда пайдо бўлган диний мазҳаблардан бири. **23.** Инсонларни ҳақ йўлдан адаштирувчи. **24.** Фарғона вилоятидаги туман. 28. АҚШнинг жанубидаги шаҳар. 29. Мато тури. **30.** Айрим Шарқ мамлакатларининг пул бирлиги. **32.** Мусиқа чолғу асбоби.

ЖУМБОҚНИ ТОПА ОЛДИНГИЗМИ?

Газетанинг 24 март сонида эълон қилинган бошқотирма жаволари

1. Арарат. **2.** Туман. **3.** Наҳанг. **4.** Гангрена. **5.** Ананьев. **6.** Ванилин. **7.** Нокаут. **8.** Темпера. **9.** Арат. **10.** Тепки. **11.** Икарус. **12.** Семинар. **13.** Риксдаг. **14.** Гардкам. **15.** Магнето. **16.** Обинон. **17.** Назокат. **18.** Тақдўзи. **19.** Гарка. **20.** Айсберг. **21.** "Ганга". **22.** Ателье. **23.** Ереван. **24.** Нейссер. **25.** Ранда. **26.** Архар. **27.** Реклама. **28.** Ампула. **29.** Араб. **30.** Бафуржа.

Туркистон
МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ

Бош муҳаррир Салим АШУРОВ

Таҳрир ҳайъати: Ҳотам АБДУРАИМОВ, Ғайрат ШОУМАРОВ, Лайло КАРИМОВА (Бош муҳаррир ўринбосари), Авазхон СОДИҚОВ, Анвар ЖАББОРОВ, Насриддин МУҲАММАДИЕВ, Бахтиёр ШОҲИСМОИЛОВ (масъул котиб), Шоазим МИНАВВАРОВ, Ғаффор ҲОТАМОВ, Комил ЮСУПОВ

Манзилимиз: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32.
Мухбирлар 133-95-97
Хатлар бўлими 133-79-69

Навбатчи муҳаррир Гулнора ХОЛБЕКОВА

Таҳририятга юборилган материаллар қайтарилмайди.
Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41
Буюртма Г. — 190.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012.
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А-2.
Босишга топшириш вақти-20.00
Топширилди
1 2 3 4 5 6